

LIBRIS | We know books  
DENISE MIHALACHE

**MODELUL EUROPEAN  
DE PROTECȚIE A MINORITĂȚILOR –  
UN CONCEPT ÎN FORMARE  
(ASPECTE DE POLITICĂ COMPARATĂ)**

Cuvânt înainte de Radu Carp

E I K O N

București, 2022

|                                                                                                                                   |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>CUVÂNT ÎNAINTE .....</b>                                                                                                       | <b>5</b>  |
| <b>INTRODUCERE.....</b>                                                                                                           | <b>9</b>  |
| <b>CAPITOLUL I</b>                                                                                                                |           |
| <b>MINORITĂȚILE NAȚIONALE DE LA SISTEMUL<br/>INTERNAȚIONAL LA MODELUL EUROPEAN DE PROTECȚIE ...</b>                               | <b>21</b> |
| 1.1. Cum sunt definite minoritățile naționale.....                                                                                | 23        |
| 1.2. Reglementări internaționale<br>cu privire la protecția minorităților naționale.....                                          | 39        |
| 1.2.1. Evoluția protecției drepturilor minorităților naționale până la<br>sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.....        | 42        |
| 1.2.2. Protecția drepturilor minorităților naționale sub egida ONU .....                                                          | 51        |
| 1.3. Reglementări la nivel european<br>pentru protecția minorităților naționale.....                                              | 59        |
| 1.3.1. Protecția drepturilor minorităților naționale<br>din prisma Consiliului Europei.....                                       | 59        |
| 1.3.2. Protecția drepturilor<br>minorităților naționale în sistemul OSCE .....                                                    | 66        |
| 1.3.3. Drepturile minorităților naționale asigurate în UE.....                                                                    | 69        |
| <b>CAPITOLUL II</b>                                                                                                               |           |
| <b>PROTECȚIA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE ȘI INIȚIATIVE<br/>DE IMPLICARE CETĂȚENEASCĂ LA NIVEL EUROPEAN .....</b>                      | <b>76</b> |
| 2.1. Protecția minorităților naționale în spațiul european prin<br>Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale ..... | 76        |
| 2.1.1. Contextul adoptării Convenției-cadru .....                                                                                 | 79        |
| 2.1.2. Statele parte .....                                                                                                        | 81        |
| 2.1.3. Prevederi .....                                                                                                            | 81        |

|                                                                                                                                          |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.1.4. Mecanismul de verificare<br>al implementării prevederilor Convenției-cadru .....                                                  | 85         |
| 2.1.4.1. Procesul de monitorizare prin raportare .....                                                                                   | 88         |
| 2.1.4.2. Rezoluțiile adoptate în urma procedurii de monitorizare .....                                                                   | 96         |
| 2.1.4.3. Implementarea prevederilor Convenției-cadru și evaluarea<br>prin rezoluțiile Comitetului de Miniștri - cazul Finlandei .....    | 100        |
| 2.2. Minority Safe Pack – prima inițiativă cetățenească europeană<br>de protecție a minorităților naționale.....                         | 106        |
| 2.3. Protecția minorităților în spațiul extra-european.....                                                                              | 113        |
| <b>CAPITOLUL III</b>                                                                                                                     |            |
| <b>ANALIZĂ ȘI ASPECTE DE POLITICĂ COMPARATĂ.....</b>                                                                                     | <b>121</b> |
| 3.1. Caracteristici ale unui posibil model european<br>de protecție a minorităților naționale.....                                       | 122        |
| 3.2. Protejarea drepturilor minorităților naționale în<br>Constituțiile și legislațiile interne ale țărilor europene .....               | 126        |
| 3.2.1. Drepturile constituționale ale minorităților naționale .....                                                                      | 126        |
| Prevederile constituționale privind protejarea drepturilor minorităților<br>naționale în Constituțiile țărilor europene membre CoE ..... | 138        |
| 3.2.2. Drepturile minorităților naționale în legislațiile interne .....                                                                  | 165        |
| 3.3. Există sau se poate contura un model european<br>de protecție a minorităților naționale în Europa? .....                            | 222        |
| <b>CONCLUZII.....</b>                                                                                                                    | <b>243</b> |
| <b>ANEXE .....</b>                                                                                                                       | <b>255</b> |
| <b>BIBLIOGRAFIE .....</b>                                                                                                                | <b>257</b> |

# LIBRARY

## CAPITOLUL I

### MINORITĂȚILE NAȚIONALE DE LA SISTEMUL INTERNAȚIONAL LA MODELUL EUROPEAN DE PROTECȚIE

Minoritățile naționale pot fi considerate un grup cu caracteristici speciale care, din cauza persecuțiilor la care au fost expuse pe parcursul istoriei, necesită o atenție aparte și măsuri speciale de protecție. Până la Primul Război Mondial, atât din cauza absenței unui sistem internațional care să monitorizeze respectarea tratatelor cât și din cauza lipsei unor prevederi concrete cu privire la protecția persoanelor aparținând minorităților naționale, membrii grupurilor considerate minoritare au fost lipsiți de protecție și s-au confruntat cu acțiuni ce au avut drept scop chiar anihilarea lor „de-ar fi să fie amintită doar uciderea, directă ori prin deportare și înfometare, a circa 900.000 de armeni, în perioada 1895-1896 și în timpul Primului Război Mondial”<sup>8</sup>.

Aceste măsuri au intrat în atenția și s-au supus activității organizațiilor internaționale care au dezvoltat, de-a lungul timpului, un sistem de protecție al drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale sau, în alte cuvinte:

„crearea sistemului internațional de protecție a drepturilor minorităților naționale este expresia voinței de a pune pavăză tendințelor de persecutare ori de represiune a minorităților naționale”<sup>9</sup>.

Precum știm și din alte ramuri ale dreptului internațional, și drepturile minorităților naționale au la bază o evoluție pe termen lung a conceptelor și a reglementărilor care îi privesc, ceea ce ne îndeamnă să

<sup>8</sup> Ion DIACONU, *Minoritățile în dreptul internațional contemporan*, C.H. Beck, București, 2009, p. 133.

<sup>9</sup> Gabriel ANDREESCU, *Națiuni și minorități*, Polirom, Iași, 2004, p. 100.

le plasăm într-un circuit istoric care a decurs într-o manieră firească, pentru a putea înțelege astfel care sunt motivele și conexiunile care au contribuit la profilarea lor:

„Acestea și-au demonstrat rolul important în sistemul relațiilor internaționale, reglementările au avut un rol important în dezvoltarea sistemului internațional, mai ales în domeniul economic, social și precum și în cel al protecției drepturilor omului. Ele reprezintă nu numai instrumente de cooperare între state, dar și instrumente de creștere a nivelului conștiinței privind realitățile unei lumi aflate în plină globalizare”<sup>10</sup>.

În următoarea etapă a lucrării vom face o scurtă „examinare istorică” a reglementărilor și prevederilor internaționale care țin de protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale care conturează cadrul de reglementare internațional cu privire la protecția minorităților naționale. Astfel, vor fi accentuate atât principalele caracteristici, dar și izvoarele și mecanismele elaborate de Societatea Națiunilor, de sistemul ONU, de Consiliul Europei, de OSCE precum și de Uniunea Europeană.

Înainte însă de a vedea cum sunt protejate minoritățile naționale de instituțiile internaționale, vom încerca să înțelegem cum sunt privite minoritățile naționale și care au fost încercările de definire emise de-a lungul timpului de diverse personaje de pe scena politică internațională și de entitățile implicate în acest domeniu.

---

<sup>10</sup> R.A. PETRARU, „Minoritățile în context legislativ internațional”, p. 51.

## 1.1. CUM SUNT DEFINITE MINORITĂȚILE NAȚIONALE

Schimbările sociale care s-au desfășurat la sfârșitul secolului al XX-lea dar și multiplele dezbateri care s-au desfășurat cu privire la problema definirii unei „minorități” duc inevitabil, pe de-o parte la întrebarea dacă credem că este nevoie de o definiție universală a termenului „minoritate” sau dacă o astfel de definiție ar trebui să rămână în domeniul intern al statelor și, pe de altă parte, ne ghidează în demersul de a pune laolaltă toate aceste cadre anterioare care au încercat să surprindă ceea ce semnifică o „minoritate”.

Cu toate acestea, este de remarcat faptul că pe lângă „minorități”, în documentele internaționale mai apar și alți termeni, cum ar fi „popor” sau „națiune”, care sunt de asemenea utilizați interschimbabil, fără o definiție clară. Practica existentă în relațiile internaționale nu contribuie întotdeauna la identificarea limitelor clare ale acestor termeni și mai ales la drepturile și titularii drepturilor asociate acestora. Cazul nostru cu definiția „minorității” este foarte asemănător, în măsura în care lipsa unei definiții legale oferă în multe cazuri o marjă de apreciere relativ mare guvernelor în selectarea acelor minorități la care doresc să ofere protecție juridică<sup>11</sup>.

Problema unei definiții a „minorității” este importantă pentru că vorbește despre problemele cu care se confruntă minoritățile și, într-un anumit sens, aceste probleme le definesc și arată ce înseamnă să aparții unei minorități. Prezența sau absența unei definiții este esențială pentru înțelegerea „minorităților” și pentru orice încercare de a crea circumstanțele adecvate prin care să avem o participare mai mare, egalitate și recunoaștere a unei agende privind drepturile minorităților, pare să necesite înțelegerea și familiarizarea cu aceste abordări asupra conceptului de „minoritate națională”<sup>12</sup>.

<sup>11</sup> Balázs VIZI, "Protection without definition - notes on the concept of 'minority rights' in Europe", paper presented at the 84th session of UAI in Budapest and as part of the research project OTKA No. 105432, pp. 9 - 10.

<sup>12</sup> Tove H. MALLOY, Oana BUTA, Anthony STANLEY, "ECMI Workshop on the Definition of "Minority" 26-27 September 2013", Report #64, Flensburg,

Astfel, înainte de orice analiză și dezbatere pe tema protecției drepturilor minorităților naționale și a evoluției acesteia în cadrul dreptului internațional public, considerăm că este necesar să clarificăm și să analizăm cum este reflectat termenul de „minoritate națională” în literatura de specialitate și care sunt delimitările conceptuale în legislația internațională.

Având în vedere diversitatea în terminologie, orice încercare de a identifica o definiție potrivită trebuie să înceapă, inevitabil, prin edificarea denumirii. Trebuie clarificat despre cine vorbim, care sunt însușirile lor și ce le reprezintă:

„Caracteristicile care definesc aceste grupuri sunt aproape identice în toate cazurile: origine etnică comună, limbă și elemente culturale specifice și o dorință comună de a păstra și de a dezvolta o identitate comună pe baza acestor caracteristici.”<sup>13</sup>

Așadar, dacă aceste grupuri minoritare naționale dețin caracteristici comune, atunci conturarea cadrului de discuție pe tema protecției minorităților naționale necesită și clarificarea altor noțiuni utilizate de dreptul internațional public precum „stat”, „națiune”, „populație”, „cetățenie”, „etnie” sau „identitate”.

Din punct de vedere etimologic, termenul „națiune” provine din cuvântul de origine latină *natio* („naștere”), care în antichitatea română reprezenta un grup delimitat prin origine<sup>14</sup>. Astfel, națiunea este definită la modul general ca fiind:

„un grup de oameni care se simt o comunitate unită prin legăturile istoriei, culturii și unei descendențe comune. Națiunile au caracteristici ‘obiective’ care pot include un teritoriu, o limbă,

---

Gemany, April 2014, p. 8.

<sup>13</sup> Milan PREDAN (ed), „Minorities and the Central European Initiative”, on the occasion of the 10th Anniversary of the *CEI Instruments for the Protection of the Minority Rights (1994-2004)*, 2004, p. 32.

<sup>14</sup> R.A. PETRARU, „Minoritățile în context legislativ internațional”, p. 14.

o religie sau o descendență comună și caracteristici ‘subiective’, în principal conștiința unui popor asupra naționalității sale și atașamentul față de ea.”<sup>15</sup>

Cu toate acestea, există accepțiuni multiple și diferite asupra înțelesului conceptului de națiune, unele state identificând-o cu cetățenia, altele cu o comunitate care vorbește o anumită limbă și are anumite tradiții culturale și istorice și, în acest context, „este dificil, dacă nu imposibil, să se ajungă la o definiție comun acceptată cu privire la conceptul de națiune”<sup>16</sup>. Deși nu a fost găsit un consens, o astfel de definiție ar putea avea o contribuție serioasă în abordarea chestiunilor legate de protecția minorităților naționale și a drepturilor de care acestea beneficiază.

Formarea și încheierea națiunilor a reprezentat un proces premergător statelor moderne așadar, putem spune că existența națiunii precede existența statului, reprezentând în fapt fundamentul acestuia:

„națiunea este o formă de comunitate umană caracterizată prin unitate istorică, lingvistică, culturală, economică, dar și politică dacă este constituită ca stat”<sup>17</sup>.

Astfel, statul este adesea înțeles ca fiind:

„principala organizație politică a societății, constituită pe un teritoriu delimitat, cu o populație proprie și o putere instituționalizată, având menirea să promoveze și să garanteze interesele generale ale societății respective.”<sup>18</sup>

<sup>15</sup> James J. KELLAS, *The politics of nationalism and ethnicity*, Macmillan, Boston, 1991, pp. 2 - 3.

<sup>16</sup> Recomandarea 1735/2006 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

<sup>17</sup> Alexandru BURIAN (coord.), *Drept internațional public*, ed. a IV-a, Tipografia "Elena V.I.", Chișinău, 2012, p. 180.

<sup>18</sup> Dumitru MAZILU, *Tratat de teoria generală a dreptului*, Lumina Lex, București, 2007, p. 92.

Un stat este așadar un instrument de organizare politică și administrativă prin care se exercită funcționalitatea sistemului social și, în același timp, sunt reglementate și relațiile și maniera de raportare între oameni. Un stat reprezintă așadar un teritoriu și populația asupra căreia este exercitată autoritatea, care nu poate exista fără populație. Populația este un element de bază, constitutiv al acestuia care necesită și existența unei legături de nivel juridic cu statul, legătură care este exprimată prin cetățenie. În sens larg, putem spune că cetățenia reprezintă:

„legătura politico-juridică permanentă dintre o persoană fizică și un stat, care generează și exprimă plenitudinea drepturilor și obligațiilor reciproce dintre acea persoană și statul al cărei cetățean este.”<sup>19</sup>

Cetățenia este totuși o chestiune care ține de dreptul intern dar, având în vedere faptul că în majoritatea reglementărilor, atât de la nivel național, cât și de la nivel internațional, minoritatea națională este legată de cetățenia persoanelor din care fac parte aceste grupuri, se consideră necesară menționarea acestui aspect.

Etnia este de asemenea o noțiune importantă în această discuție. Etimologic, provine din termenul grecesc *ethnos* care desemnează o comunitate care are aceeași origine, strămoși comuni și este de dimensiuni reduse<sup>20</sup>.

Prin grup etnic se înțelege o „grupare de indivizi care au aceeași origine și care posedă o tradiție culturală comună”<sup>21</sup>. De-a lungul istoriei, minoritățile naționale au fost identificate ca grupuri etnice diferite care s-au așezat pe teritoriul locuit de populații compacte, majoritare,

<sup>19</sup> Adrian NĂSTASE, Bogdan AURESCU, *Drept internațional public. Sinteze pentru examen*, All Beck, București, 2000 apud Roxana Alina PETRARU, *Minoritățile în context legislativ internațional*, Adenium, Iași, 2015, p. 17.

<sup>20</sup> R.A. PETRARU, „Minoritățile în context legislativ internațional”, p. 18.

<sup>21</sup> Olav MUNZBERG, *Drept internațional și minorități etnice: evoluția drepturilor omului din 1945*, Biblioteca Pedagogică Națională ”I.C.Petrescu”, București, 1998, p. 9.

dar de care se diferențiază prin origini, limbă vorbită, obiceiuri și tradiții. Diversitatea a constituit așadar parte integrantă a societăților europene și un capital important al acestora, dar:

„dacă existența unui grup etnic constituie o situație care se poate dovedi statistic, prin metode sociologice, nu la fel stau lucrurile și cazul minorităților naționale unde suntem în fața unei manifestări de voință”<sup>22</sup>.

Este important ca înainte de a continua demersul pentru definirea minorităților, să punctăm faptul că, din punct de vedere istoric, formarea minorităților naționale a fost observată ca având câteva etape clar definite: migrația europeană către alte continente prin care populația autohtonă a fost de multe ori îndepărtată de coloniști, migrația care s-a format în urma traficului de sclavi din Africa către Americi, cea creată în timpul regimurilor coloniale, minoritățile constituite între anii 1950 - 1970, perioadă de industrializare care a avut ca rezultat migrări în masă din țările sărace către cele mai bine dezvoltate. Alte situații care au condus la formarea unor grupuri minoritare au apărut și după Primul Război Mondial, în urma destrămării Imperiilor Austro-Ungar și Otoman. Nu în ultimul rând trebuie menționate și minoritățile religioase, astfel că: „întreaga problematică referitoare la minorități este ‘un fenomen demografic și social, un fapt al vieții contemporane al vieții de pretutindeni.’”<sup>23</sup>

Revenind la chestiunea definirii termenului de minoritate națională în dreptul internațional public, aceasta poate fi abordată din două perspective:

a) fie una care constă în descrierea caracteristicilor minorităților naționale (de exemplu: cetățenie, relația permanentă cu statul în care trăiește, expunerea cadrului drepturilor și obligațiilor pe care aceasta le are, etc.).

<sup>22</sup> Mihaela Roxana PRISACARIU, *Statutul juridic al minorităților naționale*, C.H.Beck, București, 2010, p. 227.

<sup>23</sup> R.A. PETRARU, *Minoritățile în context legislativ internațional*, pp. 22 - 23.

b) fie o a doua perspectivă care implică o abordare dinamică și cuprinzătoare a protecției unui grup minoritar în societățile moderne (de exemplu: acomodarea nevoilor acestor grupuri minoritare distincte care întrețin legături și se raportează diferit la stat).

Așadar, prima abordare este una tradițională, care are ca scop identificarea caracteristicilor care pot fi considerate definitorii pentru grupurile minoritare naționale. Cu toate acestea, chiar dacă au existat mai multe astfel de încercări de identificare a principalelor caracteristici care definesc minoritățile, un acord formal asupra acestora, convenit la nivel general, nu a fost niciodată obținut.

A doua abordare este diferită de cea tradițională prin prisma faptului că aceasta nu are ca bază pentru elementele care definesc minoritățile naționale conceptul de cetățenie și nici legătura persoanelor cu statul de rezidență cu caracter de permanență. Astfel, definiția minorităților poate să includă și categoriile care nu se încadrează în abordarea de mai sus, și anume persoanele străine și muncitorii imigranți veniți sezonier. Chiar dacă unele instrumente internaționale par să vină în sprijinul susținerii unei definiții mai largi și cuprinzătoare a minorităților, care să includă și perspectiva celei de-a doua abordări, atunci când este luată în considerare maniera de aplicare și modul de interpretare dat, rămân valabile doar acele abordări care se limitează la versiunea tradițională a definirii minorităților<sup>24</sup>.

Noțiunea de minoritate devine așadar dificil de definit, fiind dependentă, pe de-o parte de obligațiile statului de a asigura drepturi pentru minoritățile naționale și, pe de altă parte, de obligația statului de a se angaja că nu va întreprinde acțiuni care să fie discriminatorii sau să excludă un individ pe motivul apartenenței sale la o minoritate națională.

În literatura de specialitate există mai multe abordări și definiții propuse de autori, printre care cea a lui Jennifer Jackson Preece conform căruia minoritatea națională reprezintă:

---

<sup>24</sup> Monica CĂLUȘER, *Regimul drepturilor minorităților în Europa Centrală și de Est* în Levente SALAT (editor), *Politici de integrare a minorităților naționale din România. Aspecte legale și Instituționale într-o perspectivă comparată*, Fundația CRDE, Cluj Napoca, 2008, p. 32.

„un grup numeric inferior față de restul populației unui stat, aflat într-o poziție non-dominantă, bine definit istoric și stabilit pe un teritoriu al unui stat, ai cărui membri – fiind naționali ai statului – posedă caracteristici etnice, religioase, lingvistice sau culturale diferite față de cele ale restului populației și care dau dovadă, chiar și implicit, de un simț al solidarității îndreptat spre conservarea culturii, tradițiilor, religiei sau limbii lor.”<sup>25</sup>

Pe de altă parte, Alexandru Fărcaș punctează și o altă perspectivă care ne spune că nu sunt puține cazurile în care persoanele care aparțin minorității naționale dintr-un stat sunt majoritare în statele vecine, astfel că „între ele există în mod firesc legături sau sentimente de solidaritate, bazate pe comuniunea trăsăturilor lor specifice, exprimate în planul originii etnice, al culturii, al tradițiilor, al limbii și al religiei lor.”<sup>26</sup>

Eugen Patraș recunoaște și el varietatea de abordări în ceea ce privește terminologia legată de minoritățile naționale, menționând că multe țări folosesc expresii cum ar fi „minoritate”, alături de noțiuni precum „lingvistică”, „etică”, „culturală” și „națională”<sup>27</sup>.

La nivel internațional, ne confruntăm cu lipsa unei definiții unanim acceptată a noțiunii de minoritate națională (atât în literatura de specialitate, cât și în textele cu valoare legislativă), care să contureze domeniul de aplicabilitate al regimului drepturilor minorităților naționale<sup>28</sup>.

Cu toate acestea, lipsa unei definiții unanim acceptate nu face însă imposibilă protecția drepturilor acestei categorii, datorită faptului că existența minorităților naționale este o evidență, o chestiune de fapt și nu una de definire.

<sup>25</sup> Jennifer Jackson PREECE, *National Minorities and the European Nation-States System*, Clarendon Press, Oxford, 1998, p. 28.

<sup>26</sup> Alexandru FĂRCAȘ, „Dreptul internațional al drepturilor omului și problematica minorităților naționale”, *Institutul Român pentru Drepturile Omului*, București, 2005, p. 20.

<sup>27</sup> Eugen PATRAȘ, *Minoritățile naționale din Ucraina și Republica Moldova*, Editura Alexandru cel Bun, Cernăuți, 1999, p. 11.

<sup>28</sup> M. VAN DER STOEL în Roxana Alina PETRARU, *op. cit.*, p. 26.

În acest context al protecției drepturilor minorităților naționale care se conturează din ce în ce mai mult, observăm că apare implicit și nevoia de a defini ce reprezintă subiectul acestor drepturi, altfel spus, cine sunt minoritățile naționale.

Unele tratate internaționale oferă definiții pentru termenul de „minoritate națională” însă, după cum precizam anterior, aceste definiții nu sunt unanim acceptate, iar alte tratate nu conțin nicio definiție pentru această sintagmă.

Schimbarea granițelor ca urmare a încheierii tratatelor de pace adoptate după Primul Război Mondial, nevoia stabilirii unei noi ordini în interiorul acestor noi granițe, schimbarea garanției colective a Marilor Puteri cu garanția Societății Națiunilor, disponibilitatea SUA de a se implica și dorința de ocrotire și de integrare a minorităților naționale în noile state create, au fost factorii care au influențat adoptarea tratatelor minorităților<sup>29</sup>.

Deși termenul a fost folosit pentru prima dată în 1919, la Versailles, în cadrul „Conferinței de Pace de la Paris” din 1919 ce a dus la încheierea oficială a Primului Război Mondial, „Tratatele minorităților”<sup>30</sup> deși nu conțineau o definiție a conceptului de minoritate, consacră drepturile cetățeanului, prevăd principiul nediscriminării, egalitatea în fața legii, dreptul la cetățenie și drepturi acordate grupurilor minoritare.

O primă definiție legală a conceptului de „minoritate” a fost oferită în 1930 de Curtea Permanentă de Justiție Internațională în cazul comunităților greco-bulgare. Astfel, Curtea definea această comunitate, care era una minoritară, drept:

„un grup de persoane care locuiesc într-o țară sau regiune distinctă, având propria rasă, religie, limbă și tradiții, care își păstrează

<sup>29</sup> Marius BĂLAN, „Societatea Națiunilor între utopie și realpolitik. Protecția minorităților în perioada interbelică”, în Cătălin TURLIUC (coord), *Confluențe identitare și realități demografice la est de Carpați în secolele XIX-XX*, Junimea, Iași, 2010, pp. 8 - 10.

<sup>30</sup> Semnate la Paris, în timpul Conferinței de Pace, de către Polonia, Iugoslavia, Cehoslovacia, România și Grecia.